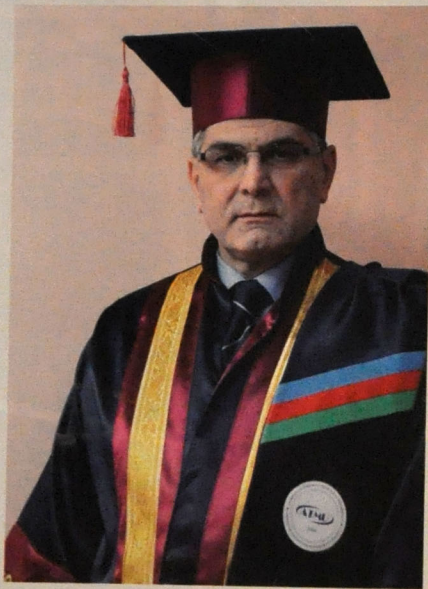

2406 ÜZVÜ OLAN 10 YAŞLI AİLƏ - AZƏRBAYCAN TURİZM VƏ MENECEMENT UNIVERSİTETİ...

**“ATMU gələcəkdə
Avropa və inkişaf etmiş dünya
ölkələrinin universitetləri
səviyyəsində olacaq” –
rektor buna inanır və əmin edir!**

*Azərbaycanda turizmin
inkişafında öz sözünü deyən,
bu sahəyə ən böyük töhfə
verən ali təhsil ocağının ad gününə
bahanasıyla tarix elmləri doktoru,
professor Cafar Cafarovu
sorğu-sualla tutduq...*

- Cafər müəllim, 10 illik yubileyiniz münasibətilə “Mədəniyyət.AZ” jurnalının kollektiv adından sizi təbrik edirik. Bir ali təhsil müəssisəsi kimi bu müddətdə nə əldə etdiniz?

- Biz Azərbaycan Turizm İnstitutu olaraq işə başladığımız ən böyük uğurumuz 2014-cü ilin dekabrından ölkə prezidentinin sərəncamı ilə fəaliyyətimizi ATİ-nin bazasında Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti olaraq davam etdirməyimizdir. Bu biza bir çox üstünlüklər verdi. Belə ki, universitet daha geniş profilli kadr hazırlayan ali

təhsil müəssisəsi tipidir. Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən bəri ölkədəki institut, universitet və yaxud akademiya eyni statusa malik ali təhsil ocaqlarıdır. Amma bəzən beynəlxalq səviyyədə Azərbaycan Turizm İnstitutu deyəndə tam anlaşılmırdı, çoxları bunu bir ixtisasartırma müəssisəsi və yaxud hansısa universitetin nəzdində bir institut kimi başa düşürdü. Turizm və Menecment Universiteti deyəndə isə artıq yalnız turizm yox, menecment sahəsində də geniş profilli kadr hazırlığı həyata keçirən ali məktəb göz önünə gəlir. Bu, özündə təkcə tədrisi, kadr hazırlığını yox, həm də ciddi, fundamental tətbiqi elmi tədqiqatları nəzərdə tutur.

10 il ərzində daha çox sayda və geniş profildə kadr hazırlığına nail olmuşuq. 2006-cı ildə 200 tələbə, 1 fakültə və 3 ixtisasla tədris fəaliyyətinə başlamışdıq. Hazırda universitetimizdə 3 fakültə, 10 kafedrada 11 ixtisas üzrə bakalavr səviyyəsində 1720 nəfər, magistraturada 25 istiqamət üzrə 113 nəfər, doktoranturada 15 istiqamət üzrə 72 nəfər, ikinci ali təhsildə 41 nəfər və ilk peşə-ixtisas təhsili üzrə Bakı Turizm Peşə Məktəbində (BTPM) 12 ixtisas üzrə 460 şagird təhsil alır. Beləliklə, bu gün ATMU ailəsində bütövlükdə 2406 gənc ölkəmiz üçün müxtəlif səviyyəli mütəxəssis kimi hazırlanır.

- Bu, ölkə turizmində mövcud olan kadr çatışmazlığını həll etməyə imkan verirmi?

- Təbii ki, yox. Çünki hazırda Azərbaycanda turizm sektorunda rəsmi olaraq işləyənlərin sayı 10 min nəfərdən çoxdur. Bu gün respublikada 50-dək yeni mehmanxananın və irihacmli mehmanxana komplekslərinin inşası davam etdirilir. Ölkədə mövcud olan 530 hotelin peşəkar turizm kadrlarına böyük ehtiyacı var. Təkcə Şahdağ Turizm Mərkəzi tam işə düşən zaman 5000-dən çox işçiyə ehtiyac yaranacaq. Eyni zamanda Qəbələ rayonunda artıq qismən istifadəyə verilmiş “Tufan” Dağ-Xizək Turizm Kompleksində də minlərlə yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur.

“Turizmin inkişafı üçün mövcud olan dəyərləri qorumaq, regionlarda turizmin balanslaşdırılmış səviyyədə inkişafını təmin etmək, düzgün idarəetmə və turizm ehtiyatlarından səmərəli istifadə mexanizmlərini qurmaq üçün respublikanın bütün bölgələrində müasir tələblərə cavab verən, rəqabətə davamlı turizm xidməti sahələrinin yaradılması zərurəti nəzərə alınaraq, yaxın 10 ildə ölkədə yerləşdirmə yerlərinin sayının ciddi şəkildə artırılması nəzərdə tutulur. Turizm sənayesinin inkişafı ilə bağlı aparılmış tədqiqatların nəticələrinə görə, 2020-ci illərdə turizm təhsilinin müxtəlif səviyyələri üzrə təxminən ixtisaslaşmış 70-75 min nəfərə ehtiyac olacaq.

Təbii ki, bütün bu ehtiyacları qarşılamak üçün kompleks tədbirlərin görülməsi vacibdir. Bu baxımdan ATMU-nun qarşısında da böyük vəzifələr durur.

- Yaxın gələcəkdə dediyiniz ehtiyacları ödəmək üçün hansı addımları atmaq niyyətindəsiniz?

- Biz indi də bu istiqamətdə fəaliyyətimizi davam etdiririk. Belə ki, turizmde işləyənlərin əlavə təhsil proqramı və qısamüddətli kurslar vasitəsilə ixtisasartırmasına, ixtisas dəyişməsinə nail olmaq üçün layihələr həyata keçiririk. Artıq 30-dan çox sənaye nümayəndəsi ATMU-da əlavə təhsil proqramı üzrə təhsil alır. Bununla bərabər, bacarıqlı xidmət personalının hazırlanması üçün 2008-ci ildə Təlim Mərkəzi yaradılıb. Bakı ilə yanaşı, turizm potensialının yüksək olduğu bölgələrdə də "Bələdçi", "Turoperator və turagent" və "Qeydiyyat/Ön büro" peşə istiqamətləri üzrə kurslar təşkil olunub. Bələdçi kurslarını bitirmiş şəxslər üçün Beynəlxalq Turizm Bələdçiləri Federasiyası ilə birlikdə HOT 1 təlimi təşkil edilmiş və beynəlxalq sertifikatlar alınıb.

Tələbələrımızın əldə etdikləri nəzəri biliklərin təcrübə ilə əlaqələndirilməsi və onların əlavə gəlirlərinin artırılması baxımından regional peşə məktəblərinin açılması gündəmədədir. Hesab edirik ki, keyfiyyəti əsas götürmək şərtinə, tezliklə kütləvi kadr hazırlığı prosesinə başlanmalı, yaxın on il ərzində ən azı 5 rayonda (Xaçmaz, Zaqatala, Göygöl, Şamkir və Masallıda) regional turizm peşə məktəbləri, həmçinin 3 şəhərdə (Masallı, Xaçmaz və Naxçıvan) filiallar yaradılmalıdır. Bu filiallar və peşə məktəbləri tədricən işə başlanmalı, regionun aqrar sənaye imkanlarını, qonaqpərvərlik və mətbəx mədəniyyətini,

regionun aparıcı turizm növünü özündə ehtiva etməlidir. Ən vacib məqamlardan biri isə bu məktəblərin təcrübə bazasının, aqroturizm sənaye parkının yaradılmasına nail olmaqdır.

- Artıq 1 ildir universitet kimi fəaliyyət göstərirsiniz. Bu sizə bir ali təhsil ocağı olaraq əlavə hansı imkanları verdi?

- ATMU-nun elmi şurasının ilk iclasında biz universitetin hədəflərini müəyyənləşdirdik. Əsas hədəflərimizdən biri olaraq ayrı-ayrı sahələr üzrə mənecer kadrların hazırlanması bizim qarşımıza vəzifə kimi qoyulub. Bura ilk növbədə mədəniyyət, təhsil, səhiyyə, idman, tədbirlər sahəsində mənecerlərin hazırlanması daxildir. Amma gələcəkdə mühəndislik, dizayn, reklam, standartlaşdırma, qida və nəqliyyatın ayrı-ayrı sahələri kimi daha geniş profila çıxmağı planlaşdırırıq. Ümumiyyətlə, ATMU-nun xidmət sektoruna kadr hazırlayan bir ali məktəb kimi şəxələnməsi nəzərdə tutulur. Bu da təbii ki, bizim maddi-texniki bazamızdan çox asılı olacaq.

Üzərimizə düşən ikinci böyük vəzifə universitet olduğumuz görə burada bir elmi məktəbin formalaşdırılması, fundamental təbii tədqiqatların, sənayenin, özəl sektorun idarəçiliyi, həm də turizm sektorunun gələcəyi, inkişaf istiqamətləri ilə bağlı elmi araşdırmaların aparılmasıdır. Bu istiqamətdə işlərimiz hazırda da davam edir. Amma bundan sonra biz daha mühüm nəticələr əldə etmək üçün bu məsələni ciddi nəzarətdə saxlayacağıq.

- Azərbaycan turizmində başlıca problemlərdən biri də idarəçiliklə bağlıdır. Bu sahədə kadr hazırlığı ilə məşğul olan ali məktəb kimi problemin həllinə hansı töhfəni verirsiniz?

- Şübhəsiz ki, bu problem də öz həllini tapacaq. Hazırda ATMU-nun 1296 məzunu sənayedə çalışır. Onların bir çoxu tu-

rizm müəssisələrində aparıcı mövqə tutublar. Amma yenə də kifayət deyil. Bu yaxınlarda Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi və Azərbaycan Turizm Universitetinin birgə apardığı araşdırmalar da onu göstərir ki, 2023-cü ilədək ölkəmizin turizm sahəsində kadrlara olan tələbatı tam ödənilməyəcək. Həmin müddətə kimi turizmin ayrı-ayrı sahələri üzrə kadr tələbatının (sahələrdən asılı olaraq) beşdəbirinin ödəniləcəyi gözlənilir. Kadrlara olan ehtiyac müəyyənləşdirilərkən həm ATMU-da, həm də ölkənin bir sıra ali təhsil müəssisələrində, o cümlədən kolleclərdə turizm sahəsi üzrə hazırlanan kadrlar nəzərə alınır.

Hotellərdə, işə müəssisələrində insanlar xidmət keyfiyyəti ilə bağlı problemlərlə üzləşirlər. Şübhəsiz ki, bu da ümumi idarəçilik, menecmentlə bağlıdır. Xidmət personalının hazırlığı da ayrıca problemdir. Bu xüsusda ATMU-nun nəzdində fəaliyyət göstərən Bakı Turizm Peşə Məktəbinin işinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı addımlar atmağı düşünürük. Yaxın gələcəkdə peşə məktəbinin 5 regional filialının yaradılması nəzərdə tutulur. Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetinin fəaliyyəti yekunda turizm əmək bazarında yeni keyfiyyətli kadrların ortaya çıxmasına imkan verəcək. Bu işə öz növbəsində rəqabət mühiti, o da daha keyfiyyətli xidmətin təqdim olunması üçün şərait yaradacaq. Əmək bazarında bolluq turizmin ümumi inkişafına müsbət təsir göstərəcək. Bu, uzunmüddətli bir prosesdir, nəticələrin də ölkəmizin gələcəyi üçün faydalı olacağına inanırıam.

- İlk dövrdə 2006-2016-cı illəri əhatə edən 10 illik inkişaf strategiyası qəbul edilmişdi. Bu il həmin müddətə sona çatır. Sənəddə nəzərdə tutulanları həyata keçirə bildinizmi?

- Turizm İnstitutu olaraq Azərbaycanda bir çox ilklərə imza atmışdıq. Bunlardan biri də ölkədə özünün strateji planını hazırlayan ilk ali məktəb olduğumuzdur. Strategiya hazırlananda bizdə cəmi 5 bakalavr ixtisası, bir fakültə, təxminən 4-5 kafedra var idi. Sənəddə qeyd olunan məsələlərin böyük əksəriyyətinə nail olmuşuq. Burada inkişafı ilə bağlı nəzərdə tutulan bəndlərdən biri də Turizm İnstitutunun inkişaf edərək, xidmət sahəsində aparıcı bir universitetə çevrilməsi idi. Həmin bənd də ötən ilin dekabrında ölkə Prezidentinin təşəbbüsü sayəsində, ATMU-nun yaranması ilə reallaşdı.

“Strategiyada nəzərdə tutulan məsələlərdən təhsilin bütün pillələrinin əhatə olunması, təlimlər, tədqiqatlar, beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi, Ümumdünya Turizm Təşkilatı ilə əməkdaşlıq, ikili diplom, istehsalat təcrübəsinin sənaye ilə birlikdə tətbiqi, karyera mərkəzinin qurulması, elmi-tədqiqat jurnalının nəşri və s. artıq həyata keçib. Bizim orada qeyd etdiyimiz və indiyə qədər reallaşdırdığımız bir məsələ qalıb ki, bu da Turizm və Menecment Universitetinin akademik şəhərciyinin

yaradılmasıdır. Həmin məsələ də ölkə başçısının ATMU-nun yaradılması barədə sərəncamında öz əksini tapıb. Etiraf edim ki, bu bizim ən böyük arzumuzdur.

Çünki dünyada tanınmaq istəyən ali məktəb öz tədris-istehsalat sahəsi kimi şəhərciyə malik bir müəssisə olmalıdır. Ali məktəb tələbə kampusu, laboratoriyaları, təlim bazasının yoxluğu şəraitində müasir dövrün beynəlxalq standartlarına uyğun iş aparması çox çətindir. Əminliklə demək istəyirəm ki, 2016-cı ildə bizim strategiyanın vaxtı bitəndə akademik şəhərciklə bağlı bir qərar da ortada olacaq.

- Cəmiyyətin və dövlətin sizdən gözləntiləri çoxdur. Bu baxımdan ATMU-nun gələcəyini necə görürsünüz?

- Universitetimizin ilk elmi şurasının qərarlarından biri ali təhsil ocağının "Azərbaycan 2020" inkişaf konsepsiyasını hazırlamaqdır. Biz mövcud sənədin əsasında yeni sənədi hazırlayırıq.

Bu sənədə əsasən, gələcəkdə ATMU Azərbaycan təhsil məkanında ehtiva edən bir universitet olacaq ki, o, Avropa və inkişaf etmiş dünya ölkələrinin universitetləri kimi, həm maddi-texniki baza, həm akademik şəhərcik, həm də işin təşkili baxımından bütün tələblərə cavab verəcək. O zaman universitetimiz nəinki Azərbaycanın kadr ehtiyaclarını ödəyəcək, regionun, Mərkəzi Asiyanın, Orta Şərqi ayrı-ayrı ölkələrindən tələbələrini gəlib oxuya biləcəyi bir ali məktəbə çevriləcək.

- 10 yaş həm də yubiley yaşıdır. Bununla bağlı hansı tədbirlərin keçirilməsini nəzərdə tutursunuz?

- ATMU-nun 10 illik yubileyinin tədbirlər planına müvafiq olaraq 2015-ci il oktyabrın 25-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası ilə birlikdə "Müasir dövrdə effektiv idarəetmənin problemləri" mövzusunda respublika konfransı, dekabrın 19-da isə "Turizm və rekreasiya XXI əsrdə: problemlər, perspektivlər" mövzusunda beynəlxalq elmi praktik konfrans keçirilib. ATMU-nun 10 illiyi münasibətilə - Turizm və Menecment Universitetinin kataloqu, "ATMU 10" və "ATMU KIV"-də adlı xüsusi yubiley nəşrlərinin və filmin hazırlanması prosesi işə başlanmaq üzrədir.

Fəxriyyə Abdullayeva